

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022 12 01

Lietuvos Respublikos Finansų ministerijai

Lietuvos Respublikos Ekonomikos ir inovacijų ministerijai

Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijai

DĖL LR VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO NR. 22-15958

Asociacija „Investors‘ Forum“ ir Lietuvos verslo konfederacija (toliau – Asociacijos) kreipiasi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę, Lietuvos Respublikos Finansų ministeriją, Lietuvos Respublikos Ekonomikos ir inovacijų ministeriją ir Lietuvos Respublikos Teisingumo ministeriją **dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo Nr. IX-1661 28 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1184 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1913(2) projekto Nr. 22-15958 (toliau – Nutarimo projektas).**

2022 m. lapkričio 28 d. LR Finansų ministerija registravo nutarimo projektą, kuriuo siūloma iš esmės pritarti LR Seime registruoto Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo Nr. IX-1661 28 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1184 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1913(2) (toliau – Įstatymo projektas) tikslui – nustatyti draudimą skatinti dalyvauti interneto ryšio loterijose. Tačiau papildomai **nutarimo projektu siūloma numatyti dar griežtesnį reguliavimą nei siūlo LR Seime registruotas įstatymo projektas, t. y., siūloma nustatyti skatinimo dalyvauti loterijose draudimą ne tik internetu platinamiems loterijos bilietams, bet ir fizinėse prekybos vietose platinamiems loterijos bilietams.**

Pažymėtina, kad reguliavimo griežtinimas, grindžiamas tuo, kad yra būtina užtikrinti „vienodas konkurencines sąlygas visiems loterijų rinkos dalyviams“ ir griežtą teisinį reglamentavimą taikyti neatsižvelgiant į loterijos bilietų platinimo būdą, yra nepagrįstas, kadangi absoliuti dauguma Lietuvos loterijų organizatorių loterijų bilietus platina tiek internetu, tiek fizinėse bilietų platinimo vietose. Asociacijų vertinimu, **tokiu siūlymu nėra užtikrinamos vienodos konkurencinės sąlygos visiems loterijų rinkos dalyviams, priešingai – yra reikšmingai blogina visų loterijos rinkos dalyvių padėtis, ypač – lyginant su ir taip sparčiai augančiu nuotolinių azartinių lošimų sektoriumi.** Pažymėtina, kad šis argumentas dėl siekio užtikrinti vienodas konkurencines sąlygas visiems loterijų rinkos dalyviams, yra nesuprantamas ir 99 proc. šioje rinkoje veikiančių verslo subjektų, kurie yra Lietuvos loterijų asociacijos, kurią atstovauja šiuo raštu besikreipiančios verslo asociacijos, nariai.

Verslo asociacijų vertinimu, LR Vyriausybės išvada turėtų būti susijusi su Įstatymo projekto turiniu ir tiesiogiai įvertinti Įstatymo projektu siekiamų įgyvendinti pokyčių prasmingumą, atsižvelgti į tai, ar egzistuoja reali problema, kurią reiktų spręsti nauju reguliavimu, bei įvertinti, kokią poveikį ir pasekmes turės Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas. Nepaisant to, **Nutarimo projekte visiškai nėra reflektuojamas Įstatymo projekto turinys ar**

reguliuojama verslo sfera, tačiau, nepaisant to, nepateikiant jokių argumentų, siūloma dar labiau plėsti ir griežtinti reguliavimą, nei yra siūloma Įstatymo projektu.

Kalbant apie Nutarimo projekto ir juo vertinamo Įstatymo projekto turinio išsiskyrimą, pažymėtina, kad šio Įstatymo projekto iniciatoriai kalba tik apie internetines momentines loterijas, tačiau LR Finansų ministerijos registruotame LR Vyriausybės Nutarimo projekte yra siūloma plėsti ir griežtinti reguliavimą ir šį reglamentavimą taikyti „neatsižvelgiant į loterijos bilietų platinimo būdą“. Kaip jau minėta, **LR Vyriausybė turėtų vertinti, ar siūlomas reguliavimas yra reikalingas ar nereikalingas – LR Vyriausybės praktikoje, teikiant išvadas LR Seimui, nėra taikomas principas, kad pritariama įstatymo projekto tikslui, tačiau kaip alternatyva yra siūlomas dar griežtesnis ir su pirminiu projekto turiniu nesusijęs reguliavimas.**

Asociacijų vertinimu, teikiamas LR Vyriausybės išvados projektas stebina savo nekokybiškumu. Verslo asociacijos pasigenda argumentų, situacijos analizės ar bent kokių nors griežtesnius siūlymus pagrindžiančių ir egzistuojančias reguliavimo problemas pagrindžiančių statistinių duomenų. Tai ypač nesuprantama, matant, kad šia išvada siūloma reikšmingai griežtinti verslo reguliavimą. Pažymėtina, kad LR Finansų ministerijos registruotas Nutarimo projektas visiškai nevertina ir LR Seimo kanceliarijos Teisės departamento Įstatymo projektui pateiktų išvadų ir visiškai neatliepia teisininkų šiam Įstatymo projektui pateiktų reikšmingų pastabų, kas dar labiau išryškinta parengtos išvados paviršutiniškumu.

Šalyje veikiančio verslo vertinimu, **nėra pagrįsta, kad, siejant su LR Seime registruotu projektu ir jam teikiama LR Vyriausybės išvada, nebuvo atliktas joks siūlomo reguliavimo poveikio verslui vertinimas.** Todėl prašome papildomai įvertinti, ar Nutarimo projekte išdėstytas pritarimas Įstatymo projektui ir Nutarimo projektu siūlomas dar griežtesnis loterijų reguliavimas iš tiesų prisideda prie Nutarimo projekte įvardyto tikslo „užtikrinti vienodas konkurencines sąlygas visiems loterijų rinkos dalyviams“.

Verslo asociacijas ypač stebina, kad LR Vyriausybės išvados projektą parengusi LR Finansų ministerija, savo paruoštame Nutarimo projekte net **neužsimena apie šiuo metu pačios LR Finansų ministerijos paraleliai atliekamą būtent LR Vyriausybės vertinamą Įstatymo projektu siekiamais priimti pokyčiais reguliuojamos srities teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą.**

Todėl primename šį aktualų *ex post* vertinimą ir prašome, prieš priimant galutinę Nutarimo projekto versiją, papildomai įvertinti, kad būtent šiuo metu LR Finansų ministerija įgyvendina 2020 m. gegužės 1 d. įsigaliojusiame LR loterijų įstatymo 2 str. 13 d. numatytą šio įstatymo teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą. Manome, kad tai yra geroji teisėkūros praktika, kad, praėjus dvejiems metams nuo įstatymo įsigaliojimo, yra atliekamas įstatyme numatytas teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimas, todėl nebūtų tikslinga praleisti šį gerosios teisėkūros praktikos etapą ir niekaip neatsižvelgti į šio vertinimo rezultatus.

Nutarimo projektu teikiamoje išvadoje LR Loterijų įstatymo projektui, yra ypač svarbu, kad LR Finansų ministerijos šiuo metu atliekamas teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimas yra tiesiogiai susijęs su reguliavimu, kurį siekiama pakeisti minėtu Įstatymo projektu ir kuriam yra

pateiktas LR Vyriausybės išvados projektas. Pabrėžtina, kad LR Finansų ministerijos šiuo metu atliekamo vertinimo metu didžiausias dėmesys yra skiriamas būtent internetu platinimų loterijų reguliavimui, siekiant identifikuoti problemines sritis ir įvertinti, ar galiojantis reguliavimas yra pakankamas.

Pažymėtina, kad LR Loterijų įstatymo *ex post* vertinimas Lietuvoje apskritai yra atliekamas pirmą kartą. Asociacijų vertinimu, remiantis pagrįstos ir atsakingos teisėkūros principais, prieš teikiant LR Vyriausybės išvadą tiesiogiai susijusiam LR Loterijų įstatymo projektui, būtų vienareikšmiškai ydinga praktika nepalaukti ir neįvertinti šio vertinimo rezultatų.

Dėl šių priežasčių Nutarimo projektu LR Seimui teikiamoje išvadoje dėl Įstatymo projekto prašome siūlyti nesvarstyti šio LR Loterijų įstatymo projekto, kol LR Finansų ministerija nepristatys šiuo metu atliekamo įstatymo teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo.

Pritariame tikslui užtikrinti geresnę loterijų žaidėjų interesų apsaugą, tačiau, siekiant keisti dabar galiojantį reguliavimą, svarbu įvertinti visas susijusias aplinkybes. Pirmiausia, nustatyti, ar dabar galiojantis internetu platinamų loterijų reguliavimas yra pakankamas. Antra, įvertinti, koks būtų poveikis verslui pritarus minėtam Įstatymo projektui ir dar labiau apribojus šiame sektoriuje veikiančių įmonių veiklą.

Pažymime, kad šis Įstatymo projektas atspindi sistemiškumo trūkumą dabartiniame teisėkūros procese. Atrodytų savaime suprantama, kad, jei LR Vyriausybė ir LR Finansų ministerija formuoja loterijų organizavimo politiką bei šiuo metu įgyvendina dabar galiojančio reguliavimo vertinimą, vienareikšmiškai neturėtų būti įgyvendinami nesisteminiai šios sferos reglamentavimo pokyčiai, kol LR Vyriausybė negalės visapusiškai įvertinti atlikto vertinimo rezultatų, pristatyti jų LR Seime bei atitinkamai pateikti gerai informuotos ir argumentuotos išvados dėl LR Seime registruoto įstatymo projekto. Pažymėtina, kad LR Seime registruotu Įstatymo projektu siekiamais įgyvendinti reglamentavimo pokyčiais nėra įsigilinama į dabar galiojantį reguliavimą, tačiau, nepaisant to, norima *ad hoc* nesistemiškai keisti galiojantį reglamentavimą. Todėl prašome LR Vyriausybės išvadoje siūlyti LR Seime nesvarstyti šio įstatymo projekto, kol nebus užbaigtas LR Finansų ministerijos šiuo metu vykdomas LR Loterijų įstatymo teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimas ir LR Vyriausybė nepateiks šiuo vertinimu paremtų pasiūlymų.

Primename, kad LR Vyriausybė deklaruoja kokybišką teisėkūrą. LR Vyriausybės programoje LR Vyriausybė teigia, kad sieks užtikrinti kokybišką ir atvirą visuomenei teisėkūrą bei vertinti esamo ir numatomo teisinio reguliavimo reikalingumą. Kaip teigiama LR Vyriausybės programos 191.1 straipsnyje, „Teisinio reguliavimo poveikio vertinimas – viena iš pagrindinių sąlygų teisėkūros kokybei užtikrinti. Nauji teisės aktai ar jų pakeitimai turi būti rengiami atlikus tikrąjį, o ne formalųjį poveikio vertinimą. Rengiant teisės aktus turi būti paisoma numatomo teisinio reguliavimo vertinimo proporcingumo, teisėkūros profesionalumo ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo principų. Orientuosimės į kokybę, ne į kiekybę.“. 191.2 straipsnyje pabrėžiama, kad „Teisės aktų projektai ir jų poveikio vertinimas turi būti pristatomi visuomenei kuo ankstyvesnėje stadijoje, į konsultavimo ir

konsultavimosi procedūras įtraukiant kuo daugiau visuomenės, nevyriausybinių organizacijų sektoriaus, suinteresuotųjų institucijų atstovų, **ypač asmenų grupes, kurias teisinis reguliavimas paveiktų labiausiai.** <...> **Vengsime skubos teisėkūroje, kai dėl to nukenčia konsultavimasis su visuomene.“.**

Vertintina, kad šiuo metu parengtas Nutarimo projektas, kuriuo yra teikiama nepagrįsta ir neargumentuota, taip pat net į pačios LR Vyriausybės atliekamą LR Loterijų įstatymo teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą neatsižvelgianti nuomonė, kuria yra palaikomas LR Seime registruotas, nesisteminę ir chaotišką teisėkūrą įprasminantis Įstatymo projektas, iš esmės diskredituoja LR Vyriausybės deklaruojamas ir LR Vyriausybės programoje įtvirtintas nuostatas dėl kokybiškos teisėkūros. **Manome, kad tai yra nekokybiškos teisėkūros pavyzdys. Tokia Vyriausybės pozicija sukuria prielaidas LR Seimo nariams vykdyti nekokybišką teisėkūrą, priešingai – net atrodo, kad Vyriausybė tokią nesisteminę teisėkūrą palaiko.** Papildomai kyla klausimų, **kodėl Nutarimo projekto derinimui su visuomene yra skiriamas minimalus 5 darbo dienų terminas?** Atsižvelgus tiek į svarstomo ir LR Vyriausybės siūlomo reguliavimo žymų poveikį verslui, tiek į šio klausimo principinį neskubamą siekiant, kad Įstatymo projektas būtų priimtas kuo greičiau, tiek įvertinant šiuo metu registruoto Nutarimo projekto paviršutiniškumą, bet kokių argumentų ir analizės nebuvimą, toks parinktas derinimo laikotarpis iš tiesų yra nesuprantamas ir racionaliai nepateisinamas.

Dėl šių priežasčių manome, kad atsakingos ir kokybiškos teisėkūros nuostatas deklaruojanti LR Vyriausybė turėtų nuosekliai atstovauti savo principinę poziciją ir LR Seimui perduoti politinę valią dėl kokybiškos teisėkūros laikymosi. Atitinkamai LR Vyriausybė savo išvadoje LR Seimui turėtų siūlyti nesvarstyti šio Įstatymo projekto, kol nebus užbaigtas susijęs LR Finansų ministerijos atliekamas teisinio reguliavimo poveikio vertinimas ir LR Vyriausybė nepateiks kokybiškai išanalizuotų ir visapusiškai pagrįstų pasiūlymų.

Dėkojame LR Vyriausybei, LR Finansų ministerijai, LR Ekonomikos ir inovacijų ministerijai ir LR Teisingumo ministerijai už įsigilinimą į rašte pristatomus argumentus, rengiant galutinę Nutarimo projekto versiją ir teikiant LR Vyriausybės nuomonę dėl minėto Įstatymo projekto LR Seimui.

Esant poreikiui, tiek verslo asociacijos, ties ir mūsų nariai, Lietuvos loterijų rinkos dalyviai, yra pasiruošę atsakyti į kylančius klausimus ar pateikti visą reikalingą informaciją ir duomenis.

Pagarbiai

Asociacijos „Investors‘ Forum“ vykdomoji direktorė Rūta Skyrienė

Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė Ineta Rizgelė